

8. બેનીનું ગીત

મોહન મઢીકર

જન્મ : તા. ૨૨ ડિસેમ્બર ૧૯૪૮

જન્મસ્થળ : મઢી તા. બારડોલી, જિ. સૂરત. માતા : તુલસીબહેન
પિતા : બચુભાઈ. પત્ની : ઉષાબહેન. સણોસરા ગ્રામભારતીના સ્નાતક
અને ગાંધી વિદ્યાપીઠ વેડછી (દ.ગુ.)માં બી.એડ્. સંશોધન,
જીવનચરિત્રનાં દસેક પુસ્તકો ઉપરાંત ત્રણ પુસ્તકોનું સંપાદન. તેમનો
કાવ્યસંગ્રહ ‘બીનોસંબંધ’ ખૂબ વંચાયો છે. તેમના ‘વનદેવતા’ પુસ્તકને
ઈ.સ. ૧૯૮૫નો ‘નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ ઓફ ઇન્ડિયા’ દિલ્હીનો પ્રથમ
પુરસ્કાર મળ્યો છે.

‘બેનીનું ગીત’ ગીતકાવ્ય છે. સાહિત્યપ્રકાર તરીકે તેનો પરિચય
‘ચાલ ફરીએ’ ગીતની ભૂમિકામાં અપાયો છે.

‘તડકો’ આ જગતમાં સર્વત્ર વ્યાપ્ત છે. સૂરજના આગમનની સાથે જનસૃષ્ટિ, પ્રકૃતિ, પશુપક્ષી અને
કુદરતનાં અન્ય સજીવ નિર્જીવ તત્ત્વો પર તડકાની કેવી સર્વવ્યાપક અસર થાય છે તેનું સુંદર વર્ણન કર્યું છે.
તડકાને ઈશ્વરનું વહાલ ગણી, સુગંધનો પાક અને સૂરજના સ્મિત સાથે તુલના કરે છે. તડકાના આગમનની
સાથે પ્રકૃતિ કેવી જીવંત બની ઊઠે છે તેનું વર્ણન કરેલું છે. તડકો ગગનનું ગીત કહી આકાશમાં કલશોર કરી
દૂર દૂર ઊડી જતાં પક્ષીઓનું વર્ણન, આપણી આંખ પણ વધારે ચેતનવંતી બની જાય છે. સૂરજના તડકાના
આગમનથી અંધકાર અદૃશ્ય થઈ જાય છે. જનસૃષ્ટિ જીવંત બની જાય છે. તડકો પાકથી લહેરાતા લીલાછમ
ખેતરો પર જાદુઈ અસર જન્માવે છે. તડકો જ દિવસના અસ્તિત્વનું સર્જન કરે છે. તડકાથી જ સમુદ્રનું ખારું પાણી
મીઠું બની વરસાદરૂપે આ પૃથ્વી પર વરસે છે. માણસ-પશુપક્ષીને મૃત્યુ આવી શકે છે. ટૂંકમાં જીવસૃષ્ટિ નાશવંત
છે જ્યારે તડકો એ કાયમી છે. તડકો જ જીવનની આશા ગણાય છે.

તડકો તો ઈશ્વરનું વહાલ

મારા ભાઈલા, તડકો તો ફોરમનો ફાલ.

તડકો તો સૂરજનું સ્મિત

મારા ભાઈલા, તડકો ગગનનું ગીત.

તડકો તો આપણી આ આંખ

મારા ભાઈલા, તડકો તો વાદળીની પાંખ.

તડકો તો વ્યોમ કેરી વાણી

મારા ભાઈલા, તડકો તો જગની કહાણી.

તડકો તો લીલો છમ મોલ

મારા ભાઈલા, તડકો તો કુદરતનો મેહ.

તડકો ન આજ અને કાલ

મારા ભાઈલા, તડકો સનાતન તાલ.

તડકો ન તારો - ન મારો

મારા ભાઈલા, તડકો તો આપણો સહારો.

તડકો તો આપણો આ શ્વાસ

મારા ભાઈલા, તડકો તો જીવતરની આશ.

ટિપ્પણી

વહાલ - સ્નેહ, પ્રેમ ફોરમ - સુગંધ, સુવાસ ફાલ - પાક સ્મિત - હાસ્ય ગગન - આકાશ વ્યોમ
- આકાશ કહાણી - વાર્તા મોલ - પાક કોલ - વચન મેહ - વરસાદ, મેહૂલો મુશળધાર - જાડી ધારમાં
જોરથી પડતો વરસાદ આશ - ઈચ્છા સનાતન - કાયમી, શાશ્વત સહારો - આશરો.

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

1. તડકાનું આગમન ક્યારે અને ક્યાંથી થાય છે ?
2. તડકાના આગમનથી પ્રકૃતિ પર શી અસર થાય છે ?
3. તડકો કેવા રંગનો છે ? તે કોનો દેહ છે ?
4. તડકાને કોનો સહારો ગણાવ્યો છે ?

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર પાંચ-સાત વાક્યોમાં આપો.

1. તડકાનો સંબંધ કોની કોની સાથે રહેલો છે ?
2. તડકાના આગમનથી કેવાં કેવાં પરિવર્તનો જોવા મળે છે ?
3. તડકાની સર્વવ્યાપકતા વિશે લખો.

પ્રશ્ન 3. કાવ્યપંક્તિનો ભાવાર્થ લખો.

તડકો ન તારો - ન મારો
મારા ભાઈલા, તડકો તો આપણો સહારો.

પ્રશ્ન 5. વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો.

વહાલ, વ્યોમ, સનાતન, આધાર, શ્વાસ

પ્રશ્ન 6. માંગ્યા પ્રમાણે લખો.

મુશળધાર, વેરણ છેરણ, લીલી એ વિશેષણો વસ્તુ, ચોમાસાંઓ, વાડ એ શબ્દોમાંથી
યોગ્ય શબ્દને જોડો.

આટલું કરો

1. સૂરજના તડકાનો તમે જે અનુભવ કરેલો હોય તેનું વર્ણન કરો.
2. તડકો અને તાપ એ બંને વચ્ચેનો તફાવત વર્ણવો.
3. કવિ લાભશંકર ઠાકરના 'તડકો' કાવ્યની આ કાવ્ય સાથે તુલના કરો.

